

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE Concept

Agendapunt:	04		
Bijlagen:	-		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	april 2010	Versie	
Betreft:	7) nader onderzoek Open Archive Initiative – Protocol Metadata Harvesting (OAI-PMH)		

Advies

U wordt gevraagd in te stemmen met het volgende advies:

- Een drietal aspecten nader te onderzoeken:
 - o De toepassing van Open Archive Initiative - Protocol Metadata Harvesting (OAI-PMH) in verschillende interactiepatronen, op basis van de reactie van e-Overheid voor Burgers.
 - o De samenhang van de standaard met Digikoppeling (de OSB-standaarden).
 - o De mogelijke toepasbaarheid van de standaard (en daarmee: het potentieel) in een domein buiten de bibliotheek-/archiefwereld beter te duiden, aan de hand van de case van de Kamer van Koophandel en het CBS.
- Hiertoe een drietal sessies te beleggen met een afvaardiging uit de expertgroep en een vertegenwoordiger vanuit respectievelijk e-Overheid voor Burgers, RENOIR en de Kamer van Koophandel.
- Het resultaat van de drie sessies, alsmede de constatering dat de kennis en ervaring buiten de archief-/educatie-/bibliotheekwereld geringer blijkt dan verondersteld, te bespreken met de expertgroep.
- Op basis van de uitkomsten te bepalen of dit moet leiden tot:
 - o Het niet opnemen van de standaard en de adoptie over te laten aan ontwikkelingen in het domein (zoals De Basis van Digitaal Erfgoed Nederland).
 - o Aanpassing van het werkingsgebied tot enkel bibliotheken en archiefinstellingen, of
 - o Handhaving van het huidige toepassings- en werkingsgebied.
- Het resultaat van het nadere onderzoek terug te koppelen aan het Forum met een advies voor finale besluitvorming.

Toelichting

Stand van zaken

OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting) is een protocol voor het verzamelen van metadata uit verschillende aangesloten repositories/bibliotheken. Voor deze standaard heeft een experttoetsing en consultatieronde plaatsgevonden of deze standaard onder het 'pas toe of leg'-regime zou moeten komen te vallen.

In het expertadvies wordt als toepassingsgebied genoemd "Harvesting (het volledig verzamelen en uitwisselen) van metadata van in repositories/bibliotheken opgenomen (digitale) documenten of objecten.". Als werkingsgebied wordt genoemd: "Overheden en instellingen uit de publieke sector".

In de consultatieronde is een aantal reacties binnengekomen die leiden tot de aanbeveling voor nader onderzoek, voordat tot besluitvorming kan worden overgegaan.

Ontvangen reacties

In de consultatieronde hebben 16 partijen gereageerd op het expertadvies (een aantal reacties was gebundeld en had betrekking op meerdere expertadviezen).¹ Van deze partijen reageerde 8 neutraal of positief, de overige 8 partijen reageerden negatief of hadden specifieke kritiekpunten.

Zonder individuele specifieke kritiekpunten te kort te willen doen, kan de kritiek gebundeld worden rondom een aantal thema's:

- Onduidelijkheid rondom de aard van de uitgewisselde metadata en interactiepatronen
Een aantal partijen geeft aan het onduidelijk te vinden welke metadata precies uitgewisseld zou moet worden met OAI PMH. De vraag wordt gesteld of er bijvoorbeeld een nadere beperking zou moeten worden gesteld aan de aard van de uitgewisselde metadata, of aan de soort objecten waarop het betrekking heeft. Een voorbeeld is de Kamer van Koophandel die zich afvraagt of hun collectie jaarverslagen hier onder zou vallen; dit zou mogelijk een ander karakter hebben dan (bijvoorbeeld) erfgoed-bibliotheken. De Koninklijke Bibliotheek vult aan dat het mogelijk ook om metadata van analoge objecten zou kunnen gaan (zoals boeken of andere papieren documenten).

Daarnaast wordt er aandacht gevraagd voor verschillende soorten interactiepatronen. e-Overheid voor Burgers maakt onderscheid tussen verschillende interactiepatronen (interactief en niet-interactief pull model voor het ophalen van metadata en een push-model voor het aanbeiden van metadata). Mogelijk zou OAI PMH niet voor al deze patronen toegepast moeten worden.
- Relatie met Digikoppeling (de OSB-standaarden)
Een aantal partijen wijst op de relatie met de OSB-standaarden (de twee profielen ebMS en WUS), die momenteel reeds op de lijst staan. Men vraagt

¹ Belastingdienst, Gemeente Enschede, Green Valley, ICT-Office, Justid, Kamer van Koophandel, Koninklijke Bibliotheek, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ministerie van Defensie, Ministerie van Justitie, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Nederland Open in Verbinding, Programma Overheid heeft Antwoord, VNG

zich af of er mogelijk een overlap is met deze standaarden en of de OSB-standaarden (en dan met name het WUS-profiel) als onderliggende standaard gebruikt kunnen en/of moeten worden.

- Het potentieel en de ervaring met de standaarden, buiten de archief-/educatie-/ bibliotheekwereld

In veel reacties worden vraagtekens geplaatst bij het potentieel en de bruikbaarheid van de standaard buiten de archief-, educatie- en bibliotheekwereld. Men onderschrijft het belang van de standaard voor archieven en bibliotheken en in educatieve toepassingen, maar vraagt zich af of een breder toepassingsgebied op zijn plaats is. Veelal geeft men aan dit op dit moment onvoldoende te kunnen inschatten.

Beoordeling van de reacties

Uit de reacties komt duidelijk het beeld naar voren dat de kennis over en ervaring met de standaard bij veel partijen buiten de archief-, educatie- en bibliotheekwereld op dit moment beperkt is. Dit wordt gesterkt door het beeld uit de procedure voor de experttoetsing, waarin het moeilijk is gebleken personen buiten het domein van de bibliotheek-/archiefwereld te betrekken bij de expertgroep. Hoewel er veel mensen zijn uitgenodigd van buiten deze wereld, gaven veel van hen aan onvoldoende bekend te zijn met de standaard. Er zijn (buiten de bibliotheek-/archiefwereld) geen partijen die in de consultatie aangeven de standaard op dit moment als voor de hand liggende doelstandaard te zien.

Voor de aard van de uitgewisselde metadata geldt dat de bezwaren deels met het voorgaande samenhangen. OAI-PMH stelt (anders dan het zeer generieke Dublin Core) geen eisen aan de toegepaste metadata. In theorie zou er dan ook geen enkel probleem zijn m.b.t. de uitwisseling van willekeurig welke specifieke metadata (zoals OWMS, dat deels ook weer gebaseerd is op Dublin Core). De toepassing in de praktijk is – bij partijen buiten de archiefsector – op dit moment echter beperkt. Een vergelijkbare situatie geldt voor het gebruik in combinatie met Digikoppeling: in theorie is er geen conflict, maar de ervaring in de praktijk is beperkt.

De ervaring met de standaard blijkt buiten de archief-/educatie-/bibliotheekwereld, kortgezegd, geringer dan door de expertgroep werd aangenomen. Dat betekent dat ook onduidelijk is of het potentieel daar voldoende is om de standaard – voor dit brede toepassings- en werkingsgebied – op te nemen.